

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
epравниštvu v škofijsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Čemu tirja minister grof Andrassy 60 mili- jonov?

Za razmere in zadeve celega cesarstva do
sosednih držav imamo še samo enega ministra,
čeravno so l. 1867. Avstrijo razklali na dvoje.
Sprva potem je minister zunanjih zadev bil oče
dualizma, Nemeč Beust, a kmalu se je moral umak-
niti Magjaru grofu Andrassy-ju in sam prvi posku-
siti magjarsko strahovanje. Sedaj vodi osmo leto
že magjarski grof Andrassy našo zunanjo politiko.
Mnogi so ž njo sila zadovoljni, posebno Magjari
in ustavoverni Nemeč. Konservativni Nemeč in, razun
Poljakov, vsi Slovani pa nje ne odobravajo. Kajti
močno se bojijo, da nas ta minister še v vojsko
ne zaplete ali vsaj mnogo denarjev potroši brez-
koristno zaradi sprememb, ki se na Turškem vršijo:
Bolgarom, Rumunom, Srbom in Črnogorcem na
korist. Mislijo namreč, da bi taka vojska brez
prejšnjega porazuma z Rusijo, zlasti pa še brez
zanesljivih zaveznikov, Avstriji bila pogubna. Da
Slovani res tako mislimo, to sta zastopnika Slo-
vencev, poslanca g. dr. Vošnjak in g. Herman,
dovolj jasno in glasno pretečeni petek izrekla v
državnem zboru.

V torek 11. junija se je grof Andrassy mislil
podati h kongresu v Berlin, a poprej je še tirjal,
da mu ogerski in dunajski državni zbor dovolita
60 milijonov za vojne priprave. No, dobil jih je,
a pri tej priliki so slovenski poslanci ugovarjali.
G. dr. Vošnjak je rekel: „na Turškem zamore le
taka avstrijska politika kaj veljati in opraviti, ki
ozir jemlje na lego avstrijskih dežel in na večino
avstrijskih prebivalcev t. j. na Slovane, ki so tur-
škimi Slovanom sorodni po krvi. Turčija je pro-
pala. Vsak Slovan je tega vesel. Da še na sveti
Sofiji v Carigradu ne blišči sv. križ, temu je kriva
angleška pa avstrijska politika. Grof Andrassy
tirja 60 milijonov. Čemu? Zato, ker, po njegovih
govorih v delegacijah soditi, baje avstrijska korist
tirja prvič: da se Turčija pri življenju ohrani v
ostalih njej pokrajinah, drugič: da se Bolgarija
skreči v menjše meje, kakor so njej v št. Štefan-

skem miru odkazane, tretjič: da se Srbom in Črno-
gorcem zopet vzamejo turške dežele, katere so si
krvavo priborili, zlasti bi se morala Črnogorcem
pot do morja zapreti in morsko pristanišče Antibar
zabraniti. Ali, gospoda moja, to je kriva politika.
Ne Bolgari, ne Srbi, ne Črnogorci niso avstrijskim
koristim nevarni, pač jim je pa nevarna grof An-
drassy-jeva politika, ki je prav za prav: cigan-
ska politika. Jaz ne dovolim za njo 60 mili-
jonov.“ (Dobro, na desni.) Zarad „ciganske poli-
tike“ je predsednik dr. Rechbauer g. dr. Vošnjaka
pokregal.

Državni poslanec g. Mihael Herman je tudi
spregovoril nekoliko premisljiva vrednih besed, z
katerimi je opravičeval, zakaj bo glasoval zoper
dovoljenje 60 milijonov. Rekel je: „Preden se od
ljudstva misli tirjati kri in denar za kako vojsko,
treba je prevdariti, ali je to potrebno, ali smo za
vojsko dovolj močni in če imamo kaj zaveznikov?
Toda če pogledamo okoli sebe, vidimo same
nesrečne nasledke dvojne centralistične vladine
sisteme, srd in razdražbo med narodi, uboštvo in
hiranje prebivalstva; zaveznikov pa ni videti; te smo
po svoji nezanesljivi politiki od sebe odplašili. Ali
torej v takih razmerah ni nevarno, ni lehkomiš-
ljeno pričeti vojsko ali vsaj grozivo z sabljo rož-
ljati? Vrh tega, kaj se je pa zgodilo, da bi tudi
nam treba bilo za meč potegniti? No, Rus in Turk
sta se pretepala; mi smo roko križem držali;
potem sta sklenola mir, in sedaj nam ta mir ni po
volji. Sedaj so naenkrat avstrijske koristi v nevar-
nosti in nekateri hočejo kar hipoma udariti tje
doli do Egejskega morja. Čudno, nihče nas tje ne
vabi, nihče ne kliče na pomoč, nobeden tamošnjih
slovenskih narodov se pri nas ne pritožuje zoper
št. Štefanski mir. Dalje: tudi ne kaže mogočno
Rusijo dražiti in jo siliti, da postane nam neiz-
prosljiv sovražnik. Rusi nam to še nikoli niso bili,
ampak so nam večkrat že pomagali n. pr. l. 1849
zoper puntarske Magjare. Mislim torej, da dunaj-
skih politikarjev ne iznemiruje toliko skrb za
domače in ptuje narode, ampak jeza, da sami niso
turškega prašanja šli rešit, zavid, da se je to Rusom

posrečilo, neka omahljiva želja zasesti nekaj turških dežel in strah pred slovanskim svetom, izvirajoč iz slabe vesti. In za tako politiko se tirja slovanska kri in denar!? Nas niso žalili ne Rusi pa ne Turki, ne Srbi pa ne Črnogorci, in nas gotovo tudi žaliti ne mislijo. Pristaja nam torej, da se jim kažemo dobrohotni sosedi, jim ki so itak neizmerno trpeli in ki, kakor se vidi, tudi ne kažejo veliko želj priti pod avstrijsko-ogersko vlado; vsaj dovolj dobro vedó, kako se tukaj Slovanom godi. Uzroka za vojsko ni videti nikder; če bomo sami res hotli imeti vojsko, jo bomo se vé dobili, če pa želimo mir ohraniti, ga bomo tudi ohranili. Naposled je tistemu, ki resno misli na boj, treba srčnosti in poguma in torej sodim, da ne pričnemo nobene vojske. Če je to resnično, potem pa tudi 60 milijonov potrebnih ni; za samo rožljanje z sabljo ne morem in ne smem privoliti, da bi se porabil denar davkeplačilcev! (Dobro, na desnici.)

Gospodarske stvari.

O varstvu gozda.

I. Važnost gozdov je za posamezne kraje tako velika, da se mora domoljub, prijatelj človeštva, poslužiti vsake ugodne prilike, pri kateri se manje vednim posestnikom gozdov to razločno dopové v svarilo pred neprevidnim pokončevanjem velikih in malih šum. Navadno človek ne vidi vseh koristi lesovja. Največji hasek imamo od šum seveda v tem, da nam dajó lesa za stavbe, za pohištvo, za orodje; da nam dajó drv za kurjavo, in da dobivamo iz njih nastelje za našo domačo živino. To so brez dvombe poglavitni vzroki, zakaj nam je šumo čuvati, zakaj ne smemo potratno in nepravidno ž njo gospodariti. Kje bomo potem, kedar vse naše sedanje hoste posekamo, dobili potrebni stavbarski les? kje drva za kurjavo? kje listje za steljo? Že ti pomisleki na bodočnost nas na varčno gospodarjenje z gozdom resno opominjajo, že te okoliščine naj nas napeljujejo, da na posekanih šumah skrbimo, da se zaredi zopet mlado drevesje in mlado ter novo lesovje. Ali na varstvo gozdov nas napeljujejo še drugi razlogi, kateri niso tako očividni, kakor omenjeni, a vendar tudi silno tehtni. So dežele in pokrajine v vseh delih sveta, v Evropi, Aziji, Afriki in tudi v Ameriki, katere so bile nekdaj silno rodovitne in bogate, a dan danes vlada v njih večja ali manjša revščina. Lepa, prekrasna in prebogata je morala biti dežela, kjer je bil raj, kjer sta po besedah sv. pisma Adam in Eva bivala (v Mezopotamiji, na Babilonskem)^a; prerodovitna je morala biti dežela, „kjer sta mleko in med tekla“ (Kanaan in Palestina, Sveta dežela), tudi druge pokrajine v Aziji in Afriki (Egipet) so bile plodovite dežele, kjer je bilo po spricalih starih

zgodovinopiscev pri obilnem ljudstvu še prav veliko blagostanje. Ali so bile v teh deželah takrat še lepe šume in dobrave? Dakako. Kaj pa dan danes? Zapuščena mesta v golih peščenih in skalnatih puščavah. Neusmiljena sekira je posekala šume, veter je zemljo odpihal, nerodovitnost je nastala, in v nekdanjih jako ljudnatih krajih se je število ljudstva jako zmanjšalo in osiromašilo. Zgodovinsko je n. pr. dokazano, da so bili Rimljani pri obleganju jeruzalemskega mesta veliko lesovja v Palestini posekali in s tem deželo še posebno opustošili. Pomanjševanje gozdov je vzrok osiromaševanju ljudstva tudi v mnogih evropskih deželah, to velja n. pr. o Greciji, Siciliji, o Španjski, posebno pa o našem Krasu. Kras, čegar gore, hribi in holmci dan danes vsled svoje golosti od daleč tako izgledajo, kakor bi bile z vednim snegom pokrite, ni bil od pamtiveka tako žalostnega lica. Ako besede „Kras“ to isto pomenja, kar beseda pravi, potem bi bile sedanje kraške puščave nekdaj „krasni“ kraji. Ali je tudi zgodovinsko dokazano, da je bil Kras obraščen, da ga je obilno hrastje pokrivalo. V bližini pa je bilo morje, kjer so delali ladije, ne daleč so staveli veliko mesto Benetke na ondoto plitvo morje. Kje so pa jemali stavbarski les? Na bližnjem „Krasu“ so sto in sto let sekali mogočne hraste in na morje vozili — a za namestovanje posekanih velikanov, za pogozdovanje se ni skrbelo. Zato pa so žalostne te pokrajine dan danes take, da se jih Bog usmili. Tu ni več lepih veličastnih in hladnih šum, kakor jih ima n. pr. Štajerska še dan danes nekaj, tam ni zelenega polja, ne lepih pašnikov; a posebno hudo je to, da zmanjka v poletni vročini sleherno leto potrebne vode za ljudi in živino. Le sem ter tje so mali zeleni kosi rodovitne zemlje, tako imenovani „ogradi“, obdani z kamenatim plotom. Še le v novejših časih so se pametni domoljubi s pomočjo cesarske in deželne vlade teh krajev usmilili in začeli zapuščeni Kras pogozdovati, kajti le pogozdovanje more ta opustošeni svet, kjer silna burja tako grozovito razsaja, rešiti. Nov gozd bode namreč Kraševcem prinesel ne samo lesa za kurjavo in stavbo ter stelje, pri gozdu se bode mogoče marveč tudi ložje z poljedelstvom pečati. Gozdje privlečejo večkrat deževje, to prepotrebno moč za rast rastlinam, žitu in travi; gozd obvaruje vsako pokrajino pred hitro spremembo topline (temperature). Poleg gozdov se zrak tako hitro ne ohladi in tako hitro ne ogreje, vse se marveč le polagoma zgodi, zato trava mnogo boljše poleg šum raste. Koliko varuje pokrajino gozd pred silnim vetrovom? Po Krasu ima burja samo radi tega tako silno moč, ker ni gozdov; zato brije tako ostro in hoče še to malo prst (zemljo) odnesti. Pred vetrom si umni gospodar hišo s tem varuje, da zasadi okoli nje sadnega drevja. Cele vasi in kraje pa obvaruje bližnji prijetni gozdič. (Konec prihodnjič.)